

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2014. október 13.

**KÖZGAZDASÁGI
ALAPISMERETEK
(ELMÉLETI GAZDASÁGTAN)**

**KÖZÉPSZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA**

2014. október 13. 14:00

Az írásbeli vizsga időtartama: 180 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

**EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA**

Fontos tudnivalók

A feladatlap összetett, amelyet a különböző feladattípusok szerint részekre bontottunk. A kidolgozásnál vegye figyelembe a feladattípushoz tartozó *dőlt betűvel* szedett tájékoztatót is! Megoldásainál kövesse a feladat utasításait! Maximális pontot csak akkor kaphat, ha minden részkérdésre válaszolt.

Kidolgozásait és válaszait a feladatlapon kell rögzítenie! Piszkozatot pótlapon készíthet.

Ha a megoldáshoz is szüksége van pótlapra, ezt jelölje meg az adott feladatnál!

Az ábrák előkészítésénél használhat ceruzát, de a végső megoldást tollal rögzítse!

A pontos ábrázolás érdekében használjon vonalzót!

A számítások elvégzéséhez szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép használható.

Munkájához sok sikert kívánunk!

Választásos, egyszerű, rövid választ igénylő feladatok

Feleletválasztás (2 · 10 = 20 pont)

Egy-egy állítás teljessé tételéhez 4 válaszlehetőséget adunk meg, de közülük csak egy helyes. A többi változat vagy csak részigazságot tartalmaz, vagy teljesen hibás. **Válassza ki a helyes választ betűjelét, és írja a feladatok előtt lévő táblázatba a megfelelő sorszám alá!**

Figyelem! Csak egy-egy helyes választ fogadunk el. Nem egyértelmű vagy egynél több megjelölés esetén nem adunk pontot.

Elért pontszám	
-------------------	--

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.

1. A vállalkozó tevékenységének ára
  - a) a profit.
  - b) a munkabér.
  - c) a profit és a munkabér különbsége.
  - d) Egyik sem.
2. Azonos kibocsátás esetén, valamint 300 Ft/fő bérköltség és 2000 Ft/gép inputárok mellett a gazdaságilag hatékony eljárás
  - a) 18 fő és 1 gép.
  - b) 14 fő és 2 gép.
  - c) 12 fő és 3 gép.
  - d) 9 fő és 4 gép.
3. A vállalat a profitját növelheti, ha a termelés növelése mellett
  - a) a határbevétel nagyobb, mint a határköltség.
  - b) a piaci ár kisebb, mint a határköltség.
  - c) az átlagköltség egyenlő a határköltséggel.
  - d) a határköltség nagyobb, mint az átlagköltség.
4. Az értékpapírpiac
  - a) része a pénztőke piacának.
  - b) része a tőkepiacnak.
  - c) az a) és b) egyaránt igaz.
  - d) Egyik sem igaz a fentiek közül.
5. Az externália internalizálásának módszerei
  - a) adminisztratív kárpótlás.
  - b) adók és támogatások.
  - c) kényszerű megállapodás.
  - d) Mindhárom.

6. Egy makrogazdaság árupiacán akkor van túlkínálat, ha
- a fogyasztási határhajlandóság kisebb, mint 0,6.
  - a fogyasztás kisebb, mint a megtakarítás.
  - a 45° -os egyenes a fogyasztási függvény alatt halad.
  - a 45° -os egyenes az Y^D függvény felett halad.
7. A modern pénz
- hitelpénz.
  - hitelnyújtással keletkezik.
  - Mindkettő igaz.
  - Egyik sem igaz a fentiek közül.
8. A monetáris politika része
- a családtámogatások növelése.
  - hitelnyújtás az államnak.
  - a jegybanki alapkamat növelése.
  - Mindhárom.
9. Kényszerű munkanélküli
- aki adott reálbér mellett nem hajlandó elhelyezkedni.
  - az egyetemi hallgató.
  - az elbocsátott agronómus.
  - Egyik sem.
10. A folyó fizetési mérleg bevételeit növeli, ha
- a külföldi turisták többet utaznak hazánkba.
  - az áruimport 12 százalékkal növekszik.
  - több tőkét fektetnek be a külföldiek.
  - Mindhárom esetben.

Szöveges (kifejtendő) feladatok

Elért pontszám	
---------------------------	--

1. Igaz-hamis állítások (12 pont)

Az alábbiakban felsorolt megállapításokról el kell döntenie, hogy igazak vagy hamisak. Kérjük, hogy az állítások elé írt I (igaz), illetve H (hamis) betűvel jelezze döntését! Áthúzott betűjeleket vagy nem egyértelmű jelöléseket nem fogadunk el.

Figyelem! Válaszait indokolnia is kell. Minden helyes indoklás 1 pontot ér.

1. Tegyük fel, hogy egy termék jövedelemrugalmassága negatív előjelű egy fogyasztó számára. Ebben az esetben a fogyasztó csökkenő jövedelem mellett kevesebbet vásárol a termékből.

2 pont	
---------------	--

2. Ahol a határkölség függvény csökkenő, ott az átlagos változókölség függvény növekvő.

2 pont	
---------------	--

3. A tökéletesen versenyző vállalat számára a profitmaximum szükséges feltétele, hogy az ár egyenlő az átlagkölséggel.

2 pont	
---------------	--

4. Ha a megtakarítási határhajlandóság negatív előjelű, akkor a fogyasztási határhajlandóság egynél nagyobb szám.

2 pont	
---------------	--

5. A nominálbér egy termékmennyiséget jelent.

2 pont	
---------------	--

6. Magas inflációs ráta esetén nőhet a külföldi valuták iránti kereslet.

2 pont	
---------------	--

2. Definíciók (8 pont)

Elért pontszám	
---------------------------	--

Írja le röviden a felsorolt fogalmak, illetve gazdasági jelenségek meghatározását vagy értelmezését!

A) Pénzkereslet:

2 pont	
---------------	--

B) Pénzkínálat:

2 pont	
---------------	--

C) Nyílt piaci műveletek:

2 pont	
---------------	--

D) Jegybankpénz:

2 pont	
---------------	--

Elért pontszám	
-------------------	--

3. Kifejtendő kérdés (8 pont)

Írjon szöveges választ, amelyben megnevezi vagy felsorolja és részletesen ismerteti a legfontosabb összefüggéseket! Munkája során törekedjen a világos és áttekinthető közlésre! A kérdés iránymutatása szerint tagolja vagy csoportosítsa és emelje ki a legfontosabb gondolatokat! A válasz során képleteket írhat fel, vagy készíthet grafikus ábrákat is.

Határozza meg a költségvetési egyenes fogalmát! Mutassa meg grafikusan, hogyan maximalizálhatja összhasznát a racionálisan viselkedő fogyasztó, és definiálja a maximalizálásban részt vevő másik függvényt! Mutassa be egy új ábrán a költségvetési egyenes elmozdulásait, ha az x tengelyen lévő jószág ára változik, és írja le, hogyan befolyásolja ez a változás a racionális fogyasztó összhasznát!

A 3. feladat megoldásának folytatása

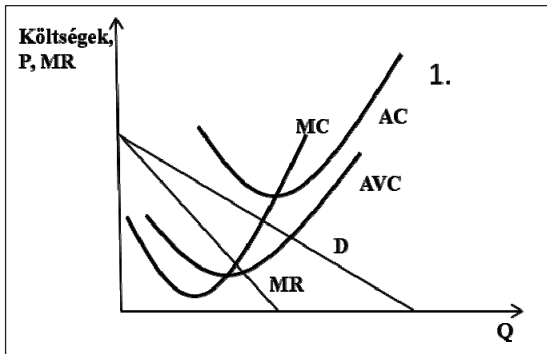
Elért pontszám	
-------------------	--

4. Párosítás (6 pont)

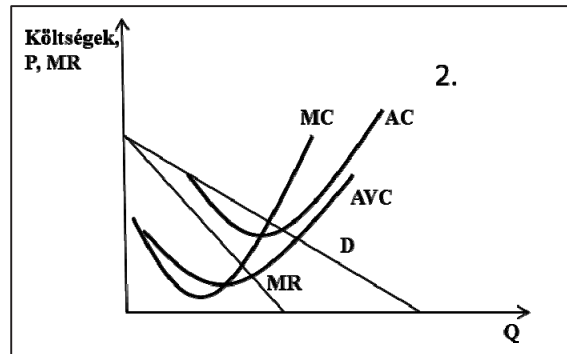
Párosítsa össze az ábrákat az állításokkal! Töltse ki a táblázat üres oszlopát a választásának megfelelő sorszámmal!

Az alábbi ábrák egy profitmaximalizáló monopólium jellemző függvényeit mutatják. Állapítsa meg, hogy melyik állításhoz melyik ábrát lehet párosítani!

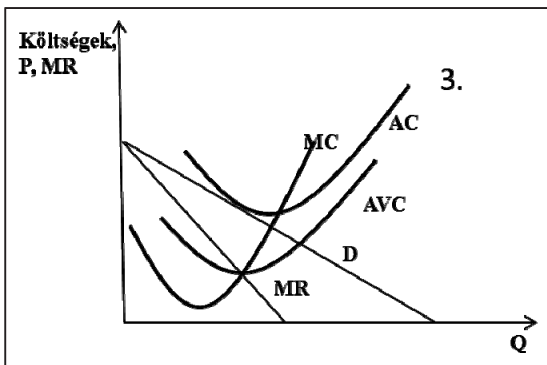
1. ábra

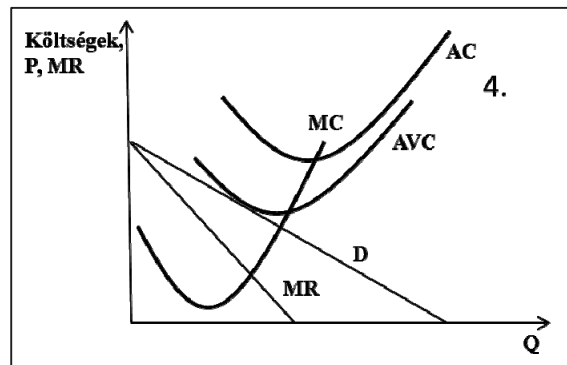
2. ábra

3. ábra

4. ábra

Írja be az ábra sorszámát a táblázat üres oszlopába!

	Állítás	Az ábra sorszáma
4.1.	A vállalat csak hosszú távon szünetelteti a termelést.	
4.2.	A vállalat normálprofitot realizál.	
4.3.	A vállalat rövid távon sem termel tovább.	
4.4.	A vállalat gazdasági profitot realizál.	
4.5.	A vállalat veszteséget minimalizál.	
4.6.	A vállalat bevétele pontosan fedezi a teljes költséget.	

Elért pontszám	
-------------------	--

5. Elemző, értékelő feladat (6 pont)

Az alábbi szemelvény segítségével az amerikai gazdaságról tudunk meg néhány információt. A szemelvényben található információk és a közgazdasági szabályok segítségével a kérdések iránymutatása szerint követjük és elemezzük a piac változásait.

Folytatódik az amerikai pénzeső

„Az amerikai jegybank szerepét betöltő Fed addig a 0-0,25 százalékos tartományban tartja alapkamatát, amíg a munkanélküliség 6,5% alá nem csökken, vagy az infláció tartósan meg nem haladja a 2,5%-ot – jelentették be a tegnapi ülésük után. Folytatják az eszközvásárlási programjukat is, havonta 45 milliárd dollárért vesznek állampapírt és 40 milliárd dollárért jelzálog-fedezettű eszközöket azzal a céllal, hogy élénkítsék a gazdaságot, serkentsék a hitelezést.”

(Forrás: http://nol.hu/gazdasag/folytatodik_az_amerikai_penzeso-1352967)

Válaszoljon röviden a következő kérdésekre!

5.1. Hogyan nevezzük azt a monetáris politikát, amely alacsony szinten tartja a jegybanki alapkamatot?

.....
.....
.....
.....

5.2. Mi várható, ha az infláció hirtelen elkezd emelkedni, és eléri a 3%-ot? Hogyan nevezzük ezt a monetáris politikát?

.....
.....
.....

5.3. Hogyan befolyásolja az amerikai jegybank az eszközvásárlással a nominális pénzkínálatot?

.....
.....
.....

5.4. Hogyan változik az eszközvásárlás során a forgalomban lévő állampapírok száma?

.....
.....

Számítást, ábrázolást igénylő feladatok

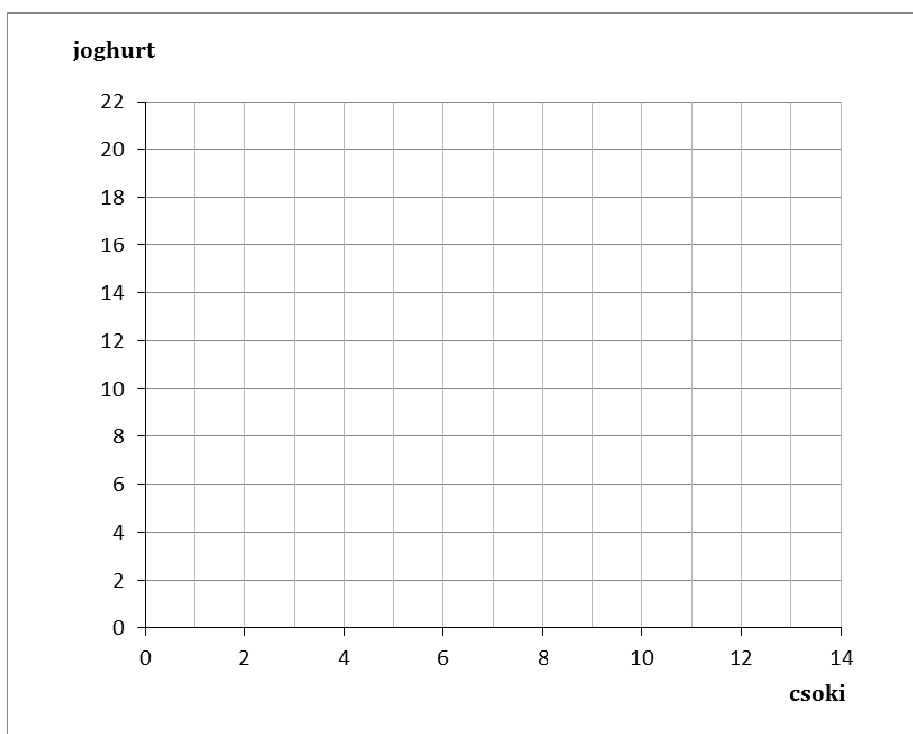
A számítási feladatoknál az egyes részkérdéseknél megfogalmazott utasítás szerint járjon el: végezze el a szükséges számításokat, vagy készítse el a feltételekhez illeszkedő ábrákat, és jelölje meg válaszait a feladatban szereplő részkérdés sorszámaival! A teljes pontszám megszerzése érdekében minden részkérdésre pontosan kell válaszolnia.

6. feladat (9 pont)

Elért pontszám	
----------------	--

Egy diák **5000 Ft-os** zsebpénzét áfonyás joghurtra és csokira költi. Optimális pénzelköltés esetén **3** darab csokit és **4** darab joghurtot vesz. A joghurt ára **500 Ft**.

6.1. Rajzolja fel a költségvetési egyenest, és jelölje a tengelymetszeteket!

6.2. Határozza meg a csoki árát és azt, hogy diákunk maximum hány joghurtot vehet!

6.3. Hétfőnként a joghurt akciós, 50%-os engedményt adnak az árából. Hogyan módosul diákunk költségvetési egyenese, ha ezentúl csak hétfőn vásárol joghurtot (egyebek változatlansága mellett)? Adja meg az egyenes egyenletét!

6.4. Ábrázolja az új költségvetési egyenest szaggatott vonal segítségével!

A 6. feladat megoldásának folytatása

Elért pontszám	
-------------------	--

7. feladat (11 pont)

Egy zöldséges üzlet összes árbevétele **5,5 millió** forint. A bérleti díj **25 000** Ft havonta. Zöldségek vásárlására **1 millió** forintot költenek. Az alkalmazott bére és közterhei évente **2 millió** forint. Az értékcsökkenés összege évente **150 000** Ft. Az üzemanyagköltség átlagosan havi **130 000** Ft. A vállalkozói tevékenység alternatív költsége **2 millió** forint.

- 7.1. A fenti adatok alapján határozza meg a vállalkozás összes explicit költségét!
- 7.2. Határozza meg az összes implicit költséget!
- 7.3. Mondhatjuk-e, hogy számviteli értelemben nyereséges a vállalkozás? Akár igen, akár nem, a válaszát számításokkal támassza alá!
- 7.4. Határozza meg a gazdasági profitot!
- 7.5. Mondjon véleményt arról, hogy megéri-e működtetni a vállalkozást!

A 7. feladat megoldásának folytatása

Elért pontszám	
-------------------	--

8. feladat (8 pont)

Az alábbi ábra egy makrogazdaság jellemző függvényeit tartalmazza.

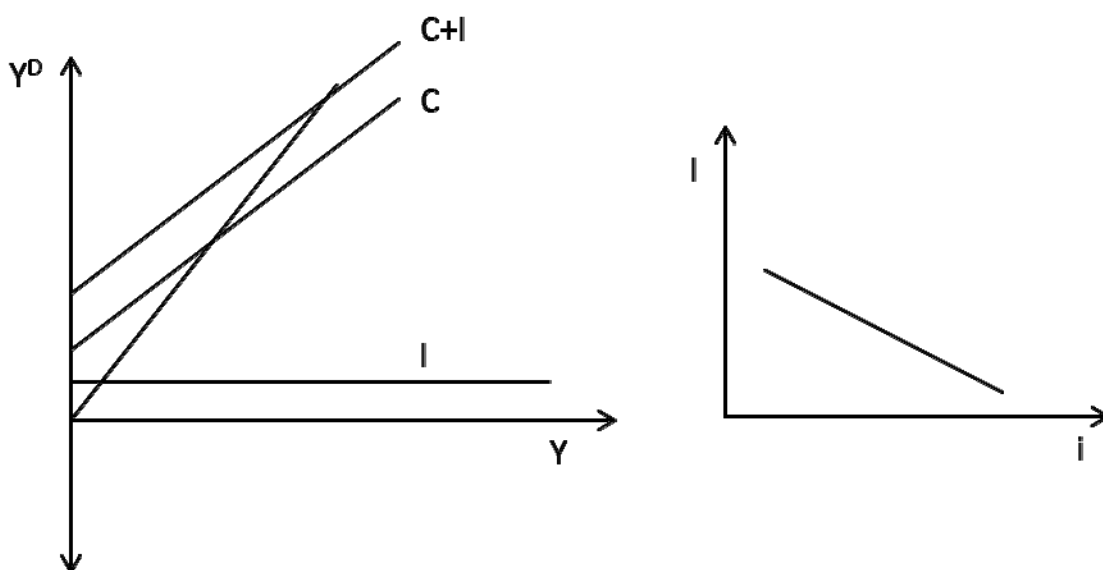
A beruházás nagysága **100**, a fogyasztási függvény **1000** egységnél metszi a 45° -os egyenest, a $C+I$ függvény pedig **1500**-nál.

8.1. A fenti adatok alapján határozza meg a fogyasztási határhajlandóság értékét!

8.2. Határozza meg az autonóm fogyasztás értékét!

8.3. Jelölje az ábrán az aktuális kamatláb értékét i_0 -lal!

8.4. Rajzoljon be az ábrába egy illeszkedő megtakarítási függvényt! Jelölje a függvényt S -sel, külön jelölje, hogy a függvény miért pont ott metszi az X és az Y tengelyt, ahová rajzolja!

A 8. feladat megoldásának folytatása

9. feladat (12 pont)

Elért pontszám	
---------------------------	--

Egy makrogazdaság piacán a jövedelemtől független fogyasztás értéke **180**, a fogyasztási határhajlandóság **0,8**. A jövedelmet **100** egységnyi autonóm adó terheli. Az autonóm beruházás értéke **400**, a kamatláb egységnyi változása a beruházást **10** egységgel változtatja meg. Az $M^D = Y - 100i$, a nominális pénzkínálat **800**, az árszínvonal **2**. A munkapiacról ismerjük az alábbi két függvényt:

$$L^D = 1000 - 3\frac{W}{P}$$

$$L^S = 500 + 2\frac{W}{P}$$

- 9.1. Határozza meg az egyensúlyi jövedelmet és az egyensúlyi kamatlábat!

- 9.2. Határozza meg egyensúly esetén a fogyasztás és a beruházás nagyságát!

- 9.3. Adja meg a megtakarítási függvény egyenletét!

- 9.4. Határozza meg munkapiaci egyensúly esetén a reálbért és a foglalkoztatottak számát!

- 9.5. Jellemezze a munkapiac helyzetét 120-as reálbér esetén! Válaszát számokkal támassza alá!

9.feladat megoldásának folytatása

témakör	a feladat sorszáma	maximális pontszám	elért pontszám	a témakör maximális pontszáma	a témakör elért pontszáma
Választásos, egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	Feleletválasztós 1–10.	20		20	
Szöveges (kifejtendő) feladatok	1. Igaz-hamis állítások	12		40	
	2. Definíciók	8			
	3. Kifejtendő kérdés	8			
	4. Párosítás	6			
	5. Elemző, értékelő feladat	6			
Számítást, ábrázolást igénylő feladatok	6. feladat	9		40	
	7. feladat	11			
	8. feladat	8			
	9. feladat	12			
Az írásbeli vizsgarész pontszáma				100	

javító tanár

Dátum: .....

	pontszáma egész számra kerekítve	programba beírt egész pontszám
Választásos, egyszerű rövid választ igénylő feladatok		
Szöveges (kifejtendő) feladatok		
Számítást, ábrázolást igénylő feladatok		

javító tanár

jegyző

Dátum: .....

Dátum: .....